

PFU-SAK NR. 242/11

KLAGER: Rune Arild Larsen
ADRESSE: Slåttebøen 26, 6800 Førde
TELEFON:
PUBLIKASJON: NRK Sogn og Fjordane, radio og nett
PUBLISERINGSDATO: 15.09.2011,16.09.2011
STOFFOMRÅDE: Diverse
GENRE: Nyhetsreportasje, nettartikkel
SØKERSTIKKORD: Kontroll av opplysninger, saklighet, tittelbruk, digitale pekere
REGISTRERT: 19.09.2011
BEHANDLET I SEKR.: 28.09.2011
BEHANDLES I PFU: 24.01.2012
FERDIGBEHANDLET: 24.01.2012
BEHANDLINGSTID: 125 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

NRK Sogn og Fjordane publiserte **torsdag 15. september** et radioinnslag som av programleder ble innannonsert slik:

«- Eit av Norsk Luftambulanse sine helikopter vart brukt til å frakte gjester til Helse Førde-legen Rune Larsen sin 50-års dag. Helikopteret er også brukt til å frakte helsepersonell til Larsen si private hytte i Stavang. Bygdefolket er opprørt over helikopterbruken fortel Torstein Grytten.»

Det opplyses om at flere enn Grytten har sett helikopteret lande ved hytta til Larsen. Reporter Bård Siem (BS) uttaler:

«BS: -Det er ikkje berre Torstein Grytten som har sett at helikopter frå Norsk Luftambulanse har landa ved Rune Larsen si hytte på Stavang i ytre Sunnfjord. Fleire har også sett at helikopter vart nytta då den profilerte anestesilegen og medlem i Helse Førde-styret feira 50-års dagen sin på Stavang Grendehus i fjor. Ambulansehelikopter skal ikkje nyttast til slikt, seier Grytten..»

[...]

«BS: -Helikopteret skal også fleire gonger ha flogt veldig lågt over hytta til Larsen, uten å lande. Vidare er den private hytta nytta til ei samling for helsepersonell, der gjestane vart frakta med helikopter.»

Daglig leder ved Norsk luftambulanse i Førde, Kjell Naustdal (KN), sier han ikke ser noen

grunn til å kritisere helikopterbruken. Reporter spør:

«BS - Men kvifor driv de og trener på landing ved Rune Larsen si hytte?

KN - Eg har ikkje noe tallfesta kor mange landingar det har vært ved Rune Larsen si hytte. Men vi veit at det har vore, i forbindelse med slike treningsturar, har vore landingar ved hans hytte.

BS- Når det gjeld Rune Larsen si 50-års feiring, har Naustdal følgjande kommentar:

KN - Han inviterte crewet, som då er også hans kolleger, til å komme ut hvis de hadde tid og anledning. Og det ble gjort. Og de har då vært der ute, men i samme beredskap som ellers [...]»

Til slutt i innslaget:

«Naustdal opplyser at det er loggført ei helikopterlanding ved Larsen si hytte og ei landing i samband med 50-års feiringa til Larsen. Forutan dette skal det ikkje være loggført landingar ved hytta. Rune Larsen sjølv ønskjer ikkje å kommentere saka.»

Samme sak ble lagt ut på nett med tittelen **«Luftambulanse brukt ved legefeiring»** og ingressen:

«Eit helikopter frå Norsk Luftambulanse vart brukt til å frakte gjester til 50-årsfeiringa til anestesilege og styremedlem i Helse Førde.»

Artikkelen var illustrert med et bilde av helikopteret:

«FLEIRE LANDINGAR: Dette biletet er teke då Norsk Luftambulanse sitt helikopter landar like ved Stavang grendehus i samband med Rune Larsen si 50-årsfeiring»

Videre i artikkelen sto det:

«Helikopter frå luftambulansen skal også ha blitt brukt til å frakte helsepersonell til Larsen si private hytte i Stavang. Bygdefolket er forarga over at ambulansehelikopteret vert brukt på denne måten.»

Under mellomtittelen **«- Landa ved hytta fleire gonger»** sto det:

«Fleire uavhengige kjelder hevdar at dei ved fleire høve har sett at helikopteret har landa ved hytta til Larsen og andre stader i bygda.»

«- Det verkar drygt at ein brukar ambulansehelikopteret for å reise og drikke kaffi, seier Grytten.»

I nettartikkelen ble administrerende direktør i Helse Førde intervjuet:

**«Administrerende direktør Jon Bolstad i Helse Førde meiner det er problematisk å nytte ein luftambulanse i oppdrag som ikkje omhandlar sjukdom eller øving.
- Folk kan bli oppskaka eller urolege viss ein ser eit ambulansehelikopter lande i eit område utan aktivitet eller øving. Elles har eg ingen kommentar om denne**

konkrete saka, seier Bolstad. Ifølgje den administrerande direktøren er Helse Førde opptekne av at responstida til helikopteret til ei kvar tid er optimal.»

Også her opplyses at Larsen ikke ønsker å kommentere saken. Nedover i artikkelen er det lenket til tidligere artikler som omhandler Larsen:

LES OGSÅ: [- AMK nekta legar å rykkje ut](#)

LES OGSÅ: [Lege får kritikk etter nettskriving](#)

LES OGSÅ: [Pårørande hardt ut mot lege](#)

LES OGSÅ: [Knusande etikk-kritikk mot lege](#)

LES OGSÅ: [Vil ikkje kritisere Larsen](#)

Også på høyre side av artikkelen kan man lese tidligere omtale av Larsen.

KLAGEN:

Klager er den omtalte legen, Rune Arild Larsen. Han opplyser at han dagen før publisering ble kontaktet av NRKs reporter, som påsto flere kilder hadde sett Larsen lande med helikopter ved hytta. Klager fortalte reporter at dette måtte være feil.

Ifølge klager har *han* aldri landet ved hytta, men helikopteret landet én gang i 2009 i forbindelse med en avslutning for avdelingslegene. Om dette forholdet, skriver klager: «Jeg hadde sjekket med grunneier at det var i orden om Ambulansehelikopteret landet og sto på jorden noen timer. Disse opplysningene ble gitt videre til mannskapet som var på vakt. Vaktmannskapet fatter da en beslutning om at de flytter beredskapen ut til Stavang i 2 timer, har hele tiden radiokontakt med AMK og lander da slik som tidligere nevnt. [...] På denne flyturen var der ingen andre enn de tre i vaktmannskapet som var ombord i helikopteret. Ved å benytte bestemt form flertall (gjestene vart frakta i helikopter) tegner NRK et etter min mening usant bilde av situasjonen. De sier egentlig at alle gjestene ble flydd. Det var ca 10 mennesker tilstede utenom vaktmannskapet, og jeg tror vi hadde 4 privatbiler utover.»

Når det gjelder helikopterbruken i forbindelse med klagers 50-årsfeiringen, skjedde den i mai 2010. Klager presiserer at helikopteret landet ved grendehuset, ikke hytta, og videre at det var et overraskelsesbesøk: «Jeg visste ikke om det i det hele, og ble svært rørt. Alle som var der så nok at dette var helt overraskende for meg. Beslutningen om å komme ble fattet av de som var på vakt, og det innebar bare at beredskapen ble flyttet for en kort periode. På samme måte som alle andre flyoperative avgjørelser. Helikopteret sto fortsatt midt i kjerneområdet, og ville kunne være i luften minst like fort som om det sto i hangaren. Det ble stående ca 1 time, og flere fra bygden var nede og så på det og tok bilder. Jeg er overbevist om at hele bygden visste hva slags ærend de hadde vært der i.» Klager viser også til at det på fronten på NRK.no var bilde av helikopteret og tittelen «Her lander gjester til 50 årsdagen».

Klager viser også til at hytta ligger på en strekning som brukes mye til treningsturer, og at det kanskje kan være årsak til at kilder mener å ha sett helikopter ved hytta. Det opplyses også om flere reelle hentinger i området. Klager har snakket med bygdefolk etter publiseringen som ikke kjenner seg igjen i NRKs framstilling.

Videre reageres det på at NRK i nettartikkelen lenker til en tidligere sak om ham, noe han finner å være usakelig: «I artikkelen om flyging på Stavang er der ikke mindre enn fem henvisninger til saken ved Nordfjord sykehus, uten at jeg kan se at der er noen saklig

sammenheng. Eneste fellesnevner slik jeg ser det er at jeg fremstilles i et dårlig lys, og at det er samme journalist. Selv om man ikke følger linkene så bidrar overskriftene til å skape et inntrykk av meg.»

Klager skriver han fikk anledning til å kommentere saken, men ikke ønsket fordi han «følte stemningen slik at det bare ville blitt fremstilt som påstand mot påstand. Er tidligere blitt klippet stygt av samme journalist, og ville ikke risikere det samme. Mener allikevel at når jeg så klart hevder at påstandene er feil så må de dobbeltsjekke og konfrontere kildene med dette.» Nedtegnelse over SMS og samtaler mellom klager og Bård Siem/NRK er vedlagt (se vedlegg).

Klager mener følgende punkter i Vær Varsom-plakaten er brutt:

Punkt 3.2 Valg av kilder og at opplysningene er korrekte.

Punkt 4.1 Saklighet i presentasjon

Punkt 4.4 Overskrifter og inngresser

Punkt 4.7 Navn og andre klare identifikasjonstegn i en mulig klanderverdig sak.

Punkt 4.16 Pekere til andre publikasjoner

TILSVARSRUNDEN

NRK Sogn og Fjordane avviser klagen, og mener både innslaget og nettartikkelen er saklige og grundige. Slik NRK ser det, er inngangen spisset, men korrekt.

NRK skriver at redaksjonen ikke har visst noe om Larsens reaksjoner på publiseringen før den mottok denne PFU-klagen, og skriver: «Rune Larsen har tidlegare vore rask med å klage på saker han ikkje har likt eller vore usamd i. Det har han ikkje gjort i denne konkrete saka. Han har heller ikkje bede NRK om å rette opp feil i artikkelen, og han har ikkje uttrykt misnøye med den konkrete reporteren, slik han skriv i klagen.»

Videre mener NRK at klagen beskriver mye av kommunikasjonen som foregikk mellom klager og reporter forut for publiseringen, og kan ikke se hvordan dette kan være relevant: «I arbeidet med ei sak er det vanleg at vi får tak i ulik informasjon som vi kontrollerer med kjeldene. Er informasjonen korrekt blir den brukt, og det vi skal vurdere her er innhaldet i artikkelen.»

NRK viser til klagers stilling (faste vakter på ambulansehelikopter) og rolle (styremedlem i Helse Førde). Det er også et faktum at ambulansehelikopteret har landet ved hytta til Rune Larsen flere ganger, skriver NRK: «Om landinga ved hans hytte skjedde etter invitasjon frå han eller fordi dei ville overraske Larsen er ikkje vesentleg for saka. Landinga har skjedd, personalet på luftambulansen var med på bursdagsfeiringa i Stavang. Det er fakta.» [...]: «Også vi ser at formuleringane er spissa i inngressen. Jo, personalet på ambulansen var gjester i bursdagen. I så måte er det absolutt dekning for å seie "eit helikopter frå Norsk Luftambulanse vart brukt til å frakte gjester til 50-årsfeiringa...". Samtidig ser vi at det kan oppfattast som om helikopteret frakta fleire gjestar til Stavang. Det er ikkje tilfelle, og det kjem også fram nede i artikkelen.»

Slik NRK ser det, kan det ikke være noe brudd på punkt 3.2 da flere kilder med ulik bakgrunn og ulike synspunkt er intervjuet. Slik NRK ser det, er det klager som ikke vil medvirke og gi sin versjon. NRK kan heller ikke se at kanalen har brutt punkt 4.1 og 4.4. Når

det gjelder lenking til andre artikler, er dette vanlig praksis ifølge NRK: «Rune Larsen har medverka i mange saker, og nokre av dei har vi lenka til i denne artikkelen. Ikkje for å sette Rune Larsen i eit dårleg lys, men for å vise at Rune Larsen er aktiv i debatten kring sjukehusenestene i Sogn og Fjordane og den økonomiske situasjonen til eit helseføretak som har over 100 millionar kroner i underskot. Korleis bruke pengane best mogeleg, er spørsmålet. Rune Larsen er av dei som vil omorganisere og effektivisere drifta av sjukehusa i Sogn og Fjordane, og då meiner vi det er rett å fokusere på korleis han og personalet på luftambulansen disponerer dei offentlege midlane som er sett av til å drifte ambulansetenesta.»

Klager kan ikke se at NRKs tilsvaer gir begrunnelse for å si at det har vært *flere* landinger ved hytta, og skriver: «NRK hevder at Torstein Grytten kan stadfeste tipset om at ambulanshelikopteret ved flere tilfeller har landet nær hytten min. Jeg ber om at tidspunktene konkretiseres dersom man mener at det er flere observasjoner ved hytten. Vi kjenner bare til den i juni 2009. [...] Den andre landingen skjedde [i mai 2010] ved samfunnshuset i Stavang, ca 2,5 km fra vår hytte [...]. NRK har ikke vært i kontakt med naboene til hytten, bare en som bor ganske langt borte. Jeg har vært i kontakt med NN som er nærmeste nabo til vår hytte.(ca 300 m) Både hun og mannen er pensjonister og en av dem er som oftest hjemme. Hun angir at hun aldri har observert noen landing ved vår hytte bortsett fra den ene gangen som var avtalt med grunneier (juni 2009)».

Slik klager ser det, kan kildene ha sett helikopteret på treningstur eller i forbindelse med andre hendinger ved sykdom. Klager skriver han redegjorde for dette dagen før publisering: «Når jeg opplyste om at jeg aldri selv hadde landet der eller gått fra helikopteret inn i hytten, svarte reporteren at det ble bare mitt ord mot kildenes ord. Med min tidligere erfaring med reporteren var jeg usikker på hva slags sammenheng som et eventuelt intervju ville bli satt inn i. Jeg mente at jeg helt klart hadde gitt uttrykk for at faktagrunnlaget var feil, at disse to landingene ikke kunne betegnes som å fly gjester til mine selskap. Jeg påpekte også at jeg ikke hadde vært involvert i de operative avgjørelsene om å flytte helikopteret ut til Stavang ved disse to anledningene.» [...] «NRK skriver at jeg ikke ville medvirke. Det kan ikke være slik at det kun er i intervjuform at opplysninger blir vurdert. NRK skriver selv at de var i kontakt med meg flere ganger både via SMS og telefon. Jeg mener helt klart at jeg medvirket ved å påpeke at reporterens påstander om at jeg skulle ha gått fra helikopteret og til hytten t/r flere ganger var helt feil, men ble bare møtt med at det da ble påstand mot påstand.»

Klager kan ikke se det fremgår av artikkelen at helikopteret ikke ble brukt til å frakte flere gjester. Det vises til bruken av orden *gjestene*: «Ved å bruke bestemt form flertall her sier man at alle gjestene ankom i helikopter. Det var bare vaktmannskapet som var om bord.» Også det NRK skriver om at landingen i 50-årslaget skjedde ved klagers hytte, er feil: «Landingen fant sted midt i sentrum i Stavang i full offentlighet og det var mange av bygdens folk som var nede og tok seg en titt og snakket med personellet. I artikkelen på nettet er det en overskrift: "Landet ved hytten flere ganger". Denne overskriften er usann.»

Til slutt skriver klager at betegnelsen «Styremedlem Rune Larsen» brukes mye: «Jeg tror at befolkningen oppfatter NRK dit hen at de mener at jeg har misbrukt min posisjon og de ressurser som er stilt til disposisjon, for å oppnå en privat, sosial gevinst i form av spektakulære opplevelser for gjestene. NRK hevder at det er uvesentlig om jeg visste om at vaktteamet kom innom eller ikke. Dette er jeg helt uenig i. Så lenge dette så sterkt knyttes opp mot min person og mine roller, må det i det minste være beslutninger som jeg selv har vært med på. Hadde dette vært et innslag om at Luftambulansen generelt bruker for mye

ressurser på trening så kunne jeg være enig om at det var uvesentlig om jeg visste det eller ikke. Men da burde jo fokuset vært mot det operative personalet som valgte å legge en treningstur dit.»

NRK mener klager fortsatt bruker mye tid på å forklare hva som skjedde forut for publisering, og at han heller ikke påviser noen konkrete feil i de to sakene som er publisert.

Videre mener NRK at klager kommer med ukorrekte påstander: «NRK har aldri hevdet at Rune Larsen var med i helikopteret som landa ved hytta hans. Rune Larsen vart spurd heilt konkret av vår reporter om eit intervju eller om vi kunne bruke opplysningane hans i saka. Svaret var nei. Vi fekk ikkje lov til å sitere SMS eller noko anna han hadde sagt til oss skrifteleg eller munnleg. Vi har ingen motiv for ikkje å sitere Rune Larsen. Hadde han sagt ja, hadde vi bruk det han sa eller dei opplysningane han gav om saka. Det vi måtte gjere var å kontakte andre kjelder, mellom dei dagleg leiar for ambulansetenesta og direktøren for Helse Førde.»

Videre: «Rune Larsen blander saman landinga ved hytta og landinga i samband med 50-årsfeiringa. Vi skriv i nettartikkelen at helikopteret er nytta til å frakte helsepersonell til Larsen si private hytte. Vaktmannskapet i helikopteret er helsepersonell. Vaktmannskapet i helikopteret var gjestar i 50-års feiringa. Dette er også stadfesta.» [...] «Vi har ikkje formidla at landinga i samband med 50-årsfeiringa skjedde ved hytta. Tvert om. I nettsaka har vi eit bilde av helikopteret der vi i bildeteksta skriv at det landa ved Stavang grendehus i samband med 50-års feiringa. »

Når det gjelder tittelen om "flere landingar", skriver NRK at dette er et sitat fra kilder, og skriver: «Vi slår det ikkje fast. Dette er ei meningsytring frå dei som bur i området. I same nettartikkel og radiosak blir dagleg leiar Kjell Naustdal ved Norsk Luftambulansesitert på at det er loggført ei landing ved hytta og ei landing ved grendehuset. Det er ei faktaopplysning.»

Slik NRK ser det, må klager ut frå den rolla han innehar, akseptere at det settes søkelys på bruken av ambulanshelikopteret.

Sekretariatet mottok, etter at tilsvarsrunden var over, en kommentar fra klager. Klager skriver at årsaken til at han ikke ville bli sitert, var at NRK allerede hadde snakket med hans baseleder. Klager skriver: «Nettopp fordi at jeg er styremedlem i Helse Førde er jeg forsiktig med å uttale meg om Luftambulansen hvor jeg bare er en vanlig "fotsoldat". Luftambulansen styres på et annet forvaltningsnivå. NRK hadde fått uttale fra folk over meg i lederposisjon, og jeg ville da forsikre meg om at ikke jeg ble spilt ut mot de. [...] Det er min påstand at NRK her har prøvd å "klistre" en sak på meg hvor jeg slett ikke har noen som helst avgjørelsesmyndighet. Dette oppfatter jeg fortsatt som usakelig.»

NRK avsto fra ytterligere replikk.